

Motion till riksdagen

1988/89:N210

av Sten Svensson (m)

Kollektiva sakförsäkringar

Försäkringsverksamheten i Sverige grundar sig på fri konkurrens på en öppen marknad. Denna förutsättning riskerar att slås sönder om t.ex. fackförbund tillåts teckna kollektiva hemförsäkringar för sina medlemmar hos ett enda bolag. Effekten blir högre hemförsäkringspremier för alla kategorier. När fackförbundsavdelningar och verkstadsklubbar tecknat kollektiva grupplivförsäkringar har det inträffat att offerter inte inhämtas från andra försäkringsbolag än Folksam. Detta är betänkligt och än mer betänkligt är att sådana försäkringar har tecknats hos Folksam trots att andra bolag har erbjudit bättre och billigare alternativ. Tecknandet av hemförsäkringar, bilförsäkringar m.m. bör till försäkringstagarnas fromma utsättas för samma konkurrens som all annan verksamhet.

Fackliga organisationer har dessutom – endast genom styrelsebeslut – anslutit alla sina medlemmar utan inträdesanmälan. Dessutom har i en del fall maka eller make till gift medlem anslutits automatiskt om inte reservation har anmälts inom viss tid. Vidare har beslut fattats om att premien skall dras på lönen, d.v.s. man förutsätter att den som inte reserverar sig, automatiskt har medgett att avdrag på lönen får ske.

För personer som inte får plats inom de kollektiv som kan avtala om gruppförsäkringar kan det i framtiden bli svårt att få erforderligt försäkringskydd till rimlig kostnad. Den solidaritetstanke som hittills präglat försäkringsväsendet skjuts alltså åt sidan.

Från bl.a. fackliga organisationers sida hävdas att en lagstiftning som slår vakt om kravet att gruppförsäkringar skall grundas på individuell anslutning skulle innebära intrång i föreningsrätten. Om man inte rent av betecknar en obligatorisk gruppförsäkring som legitim hänvisar man till reservationsrätten som en tillräcklig eftergift. Ett sådant synsätt kan inte accepteras! Uppläggningsen har varit och är alltjämt i huvudsak att den enskilde fackmedlemmen ansluts kollektivt till Folskams hemförsäkring. För att bli fri från försäkring (något som han inte själv har beställt) måste han skriftligen meddela fackföreningen att han inte vill ha den aktuella hemförsäkringen. Dessutom är det så – trots meddelandet till fackföreningen att han inte vill ha försäkring – att han i vissa fall inte får tillbaka kostnaden för försäkringen.

Den här metoden som är en form av negativ försäljning – en säljmetod som Konsumentverket i andra sammanhang starkt reagerat mot men här blundat för – har gett till resultat att uppskattningsvis 150 – 200 000 svenska hushåll idag alldeles i onödan betalar för två eller flera hemförsäkringar. (Om

exempelvis TV-apparaten stjåls får man ju inte igen två stycken bara för att man tecknat två hemförsäkringar.)

Mot. 1988/89
N210

För konsumenten är det en självklar rättighet att han själv får välja inköpsställe samt de varor och tjänster som han vill ha. Den självklarheten borde även gälla vid köp av hemförsäkring.

Ny aktualitet

Frågan om kollektiva hemförsäkringar har fått ny aktualitet genom det beslut som riksdagen fattade den 8 juni 1988 innebärande att A-kassefonderna skulle slopas och överföras till de fackliga organisationerna.

Bakgrunden till beslutet var enligt en uppgift i LO-tidningen den 22 april 1988 att just avkastningen från A-kassefonderna diskuterats som en möjlighet att finansiera en kollektiv hemförsäkring i Folksam för hela LO-kollektivet.

Av A-kassefondernas medel på 2,5 miljarder kronor tillfaller LO omkring 1,5 miljarder. Det är med avkastningen från dessa fonder som man nu betalar premierna för den kollektiva hemförsäkringen i Folksam. De senaste åren har fondernas egen finansiering varit ringa. Huvudsakligen (95 %) har skattemedel/arbetsgivaravgifter stöttat upp fonderna. Det är mycket stötande att arbetsgivaravgifter och skattemedel indirekt används för att finansiera LO:s kollektiva hemförsäkring i Folksam. Detta innebär ett mycket allvarligt hot mot den fria konkurrensen på försäkringsområdet.

Det är ju ganska fantastiskt att pengar nästan helt insamlade via skatter för ett ändamål som alla finner högst angeläget skall lämnas över till de fackliga organisationerna utan krav på hur de skall användas.

Istället bör en allmän arbetslöshetsförsäkring skapas, vilket tas upp i särskilda moderata motioner, som jag här hänvisar till. Där framförs den naturliga tanken att fondmedlen skall användas för sitt ändamål – ersättning till arbetslösa!

Staten måste ha möjlighet att skydda individerna mot kollektiva beslut som i onödan begränsar deras valfrihet. Dessutom gäller det att förhindra att vissa organisationer medverkar till skadliga förändringar inom försäkringsväsendet.

Det är således angeläget att regeringen med det snaraste tar slutlig ställning till försäkringsverksamhetskommitténs betänkande om gruppförsäkring och därvid låter reservanternas synpunkter bli vägledande. Riksdagen bör sålunda få förslag till en lagstiftning som innebär att kollektiv sakkörsäkring skall vara baserad på individuell anslutning.

Hemställan

Med åberopande av vad som ovan anförts, hemställer jag
att riksdagen hos regeringen begär förslag till en lagstiftning som innebär att kollektiv sakkörsäkring skall vara baserad på individuell anslutning.

Stockholm den 16 januari 1989

Sten Svensson (m)